

Aktuality

Novozvolení poslanci Obecného zastupiteľstva schválili Rozpočet na rok 2015...

strana 5

Publicistika

Prečo sú dnes Stavby mládeže zničené a ako hodnoty pre národ nepoužiteľné?

strana 7

Udialo sa

Naši dôchodcovia zorganizovali v septembri pre spoluobčanov zájazd do Košíc a Levoče...

strana 10

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XVI, ČÍSLO 4

DECEMBER 2014

NEPREDAJNÉ

Editoriál

Dušan Lauko

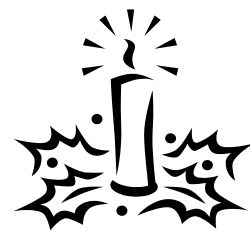
Vážení spoluobčania,

týchto pár riadkov čítate vo chvíli, kedy už za malý okamih príde čas vianočný a novoročný. Prichádzajú najkrajšie sviatky v roku. Hoci v kalendári sú pre vianočné sviatky, vrátane štedrého dňa, vyhradené iba tri dni, v skutočnosti nimi žijeme oveľa dlhšie. Ich atmosféru si začíname užívať už pri zapálení prvej sviece na adventnom veneci. Užívame si ju aj pri pohľade na záplavu farebných svietidiel, žiariacich z našich domovov, na uliciach, v obchode, pri spievaní kolied, ktoré majú svoje korene v dávnej minulosti. Kresťanstvo dalo vianočným dňom nový rozmer, duchovný. Ich duch však opantáva ľudí veriacich i neveriacich. A preto v konaní jedných i druhých cítiť v tomto magickom období viac dobra, lásky, dobroprajnosti, štedrosti, porozumenia pre druhých. Svoju štedrosť sa snažíme vložiť aj do darčiekov pre svojich blízkych. Hoci vieme, že podstatná nie je cena darčeka, ale jeho hodnota pre obdarovaného. Darovanie skutočne z lásky poteší častokrát viac, ako honosný dar. Takto sa obyčajne správame v rodinách, ale mali by sme vzájomné spolužitie v obci podriaďiť nielen vianočným sviatkom, ale hlavne všedným dňom. Veď potenciál ľudí v našej

obci je nevyužitý. Máme tu množstvo lekárov, technikov, odborníkov, od ktorých očakávame podporu, ochotu a radu. Niektorý múdry povedal, že v kolektíve je sila a preto práve v tento vianočný čas vyzývam vás spoluobčania na aktívnu činnosť počas nasledujúceho obdobia. Hovorí sa, že jeden človek nikdy nič nezmože, ale ak sa na problém budeme pozeráť viacerí a nájdeme spoločné riešenie veci to určite pomôže. Tak isto v budúcom období čakám viac od našej mládeže, ktorá je niekedy neaktívna a bojí sa vziať opraty do svojich rúk. Skôr, či neskôr to bude musieť urobiť.

Milí Štiavničania! Chcem vám popriať lepšie spolunažívanie, aby z nás počas roka vyprchala nenávisť, ohováranie, zloba a nevráživosť. Aby sme sa dokázali tešiť z úspechu druhého a z každej jednej maličkosti. Želám vám, aby ste nadchádzajúce vianočné, ako aj novoročné sviatky prežili v pokoji, zdraví, šťastí a vzájomnej láske.

Pokojné sviatky prajem aj ľuďom, ktorí musia tieto krásne sviatky prežiť pracovne, kde sa dni nedelia na všedné a sviatočné. Hoci – je len na ľuďoch, či aj pracovným dňom dokážu dodať punc nevšednosti.

Zo zasadnutí OZ

Žiadosti na výstavbu rodinných domov pribúdajú

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa 17. 10. 2014.

Nová autobusová zastávka

Miroslav Kostolný informoval poslancov o ponuke vyhotoviť novú autobusovú zastávku na Vyšný koniec obce z dreva v spolupráci s DHZ a Jánom Hrabušom.

Starosta obce dal hlasovať za návrh vyhotovenie novej autobusovej zastávky z dreva vo výške 1500 €. Poslanci OZ súhlasili s návrhom. V súčasnosti je autobusová zastávka hotová a začala slúžiť svojmu účelu.

Rôzne

Prejednané skutočnosti:

- Investičné akcie VS, a.s. Rbk. rok 2015:
 - Ulica Poza drevenice - cena 73 500 € vodovodné a kanalizačné prípojky, prípojku na elektrickú energiu – vlastníci zaplatili pripojovací poplatok vo výške 216 €/každý vlastník,
 - Ulica Močiar - cena 15 000 € vodovodná a kanalizačná prípojka.
- Asfaltovanie cesty Ulica Kutiny – predĺženie. Starosta obce dal hlasovať. OZ súhlasí s pre-

dĺžením asfaltovania Ulice Kutiny v celkových nákladoch 1309,42 €.

- Žiadosti na výstavbu rodinných domov v k. ú. Liptovská Štiavnica, Ulica Poza drevenice:

1. Marek Pavlík, Nová 279/41, a Simona Stopiaková, Ludrová 404, parc. KKN č. 187/5 o výmere 404 m². OZ súhlasilo s tým, že všetky inžinierke siete (voda, kanál a elektrická energia), vrátane prístupovej komunikácie na pozemok, budú vybudované na náklady vlastníkov nehnuteľnosti.

Pokračovanie na str. 2

Rybník dostáva novú podobu

Pokračovanie zo str. 1

OZ súhlasilo za podmienok, že ak do realizácie vodovodnej a kanalizačnej prípojky pred rodinným domom nebude podpísanie kolaudačné rozhodnutie, tak sa stavebník bude musieť pripojiť na jestvujúcu vodu a kanalizáciu z Novej ulice.

2. Ing. Švidroň, I.Houdeka 24, RK, parcela CKN č.203/3
3. Cyril Fatin, Š.Moyzesa 6, RK, parcela CKN č. 219/1

OZ súhlasilo s výstavbou rodinných domov pre obidvoch žiadateľov.

- Predĺženie verejného vodovodu a verejnej kanalizácie Ulica Močiar.

Žiadosť predložili Ing. Lubomír Čutka, Nová 276/38, LŠ, Dušan Jacko, Bystrická cesta 1927/72, RK, Etela Macková, Nová 328, LŠ, Štefan Dvorský, Nová 310, LŠ, Erika Čutková, Nová 278/40, LŠ, Vladimír a Oľga Kubovčík, Nová 324/90, LŠ. Poslanci OZ prejednali, že verejný vodovod a verejná kanalizácia, ktoré navrhujú predĺžiť až po parcelu č. KN 850/28 neboli riešené projektom a ani stavebným povolením. Obec Liptovská Štiavnica navrhuje vypracovať novú projektovú dokumentáciu, ktorá bude riešiť dané územie. Následne bu-

de potrebné vybaviť stavebné povolenie. O tom, či projektová dokumentácia bude vyhotovená v roku 2015 rozhodne OZ obce pri schvaľovaní rozpočtu obce na rok 2015. Ďalej chceme upozorniť, že nie je premeraná skutočnosť prirodzeného spádu (gravitácia) na napojenie do jestvujúcej kanalizačnej šachty pri MUDr. Miroslavovi Terekovi. Ak by pri meraní bolo zistené, že navrhovaný stav ide do proti spádu bude celú trasu potrebné orientovať opačným smerom t. j. smer Poľnohospodársky dvor Liptovská Štiavnica.

- Ulica Drevenice - žiadosť na vydanie súhlasného stanoviska. Poslanci OZ prerokovali žiadosť a schválili parc. Č. 2331, 2332/2, 2332/3 v k. ú. Liptovská Štiavnica pre žiadateľa Miroslava Kročku, bytom Liptovská Štiavnica, Hore bránou 142 na stavebné účely.

- OZ opätovne prejednalo žiadosť Janky Ondrašíkovej, Stará 126/19, LŠ, na odkúpenie stavby Ulica Stará súp. č. 151, ktorá je vo vlastníctve štátu pre obec Liptovská Štiavnica v cene 400 € a následne ju predat žiadateľke za 1 €.

Po prerokovaní starosta obce dal hlasovať za návrh, že OZ súhlasí s odkúpením nehnuteľnosti za 400 € od štátu a následný predaj FO za 1 € s tým, že náklady spojené s prevodom nehnuteľnosti do katastra a následne s asanáciou hradí Jana Ondrašíková. Osobitný zreteľ - nehnuteľnosť ohrozuje životy a budovy. Poslanci s návrhom nesúhlasili. Uznesenie nebolo schválené.

- Zelený pás Kľučiny - bude prejednaný, nedošlo k právnomu prevodu ani k vyhotoveniu GP a to z dôvodu, že skutočné zameranie ukázalo, že medzi panelovou cestou a vytýčeným bodom nie je priestor ani 1 m, ktorý je potrebný zachovať vo vlastníctve obce pre budúce uloženie vodovodného a kanalizačného potrubia. Bolo dohodnuté nové stretnutie s budúci vlastníkmi na deň 27.11.2014 pre dohodnie ďalších podmienok.

Pozvánka na Vianočný koncert

Vážení spoluobčania, srdečne vás pozývame na **Slávnostný vianočný koncert** miestneho spevokolu. Koncert sa uskutoční dňa **26.12.2014 o 16,00 hodine** v **rímsko-katolíckom kostole** Liptovská Štiavnica. Pozývame všetkých, veriacich, neveriacich, mladých aj starých, pridte si spríjemniť vianočné sviatky aj týmto kultúrnym podujatím.

Hrádza rybníka pred rekonštrukciou a v jej priebehu *foto: D. Dírer*

- Projekt „Hrádza Rybníka Liptovská Štiavnica“ - obec žiadala od MONDI SCP Rbk 7000 €, dostali sme od Mondí 3000 €, 2 ponuky vo výške do 6000 €, jedna ponuka vo výške 4989,72 € od firmy DOMINO, Jozef Pochyba, E. Bohúňa 48, RK.

Poslanci OZ súhlasili s rekonštrukciou hrádze v lokalite Rybník v maximálnej cene 4989,72 €, z toho 3000 € MONDI, 1989,78 € obec, práce budú vykonané do 31.12.2014

Ďalšie zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa **11. 12. 2014**.

Novozvolený starosta obce Liptovská Štiavnica Dušan Lauko zložil v zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sľub starostu obce. Taktiež poslanci novozvoleného obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica RNDr. Dušan Dírer, Ing. Pavol Hlaváč, Marián Janiga, Mgr. Lubomír Jančí, MVDr. Juraj Molčan, Michal Ondrejka, Valéria Tulinská zložili v zmysle § 26 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sľub poslancu obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo obce Liptovská Štiavnica zvolilo

- podľa čl. 7 ods. 5 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri

Výsledky volieb do orgánov samosprávy (15. 11. 2014) v obci Liptovská Štiavnica

Účasť voličov:

Počet osôb zapísaných v zozname voličov	850
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	507
Platných hlasov odovzdaných pre voľby starostu obce	490
Platných hlasov odovzdaných pre voľby do OZ	492

Počet platných hlasov odovzdaných pre kandidátov na funkciu starostu obce:

Dušan Lauko, SNS	427
Valéria Tholtová, KSS	63

Kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva:

RNDr. Dušan Dírer, NOVA	311
Marián Janiga, SNS	283
MVDr. Juraj Molčan, SMER - SD	283
Mgr. Lubomír Jančí, SNS	235
Michal Ondrejka, automechanik, SNS	228
Ing. Pavol Hlaváč, SNS	216
Valéria Tulinská, SNS,	203

Náhradníci-kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva:

Michal Ondrejka, robotník, SNS	187
Ing. Andrej Fliega, SNS	146
Bc. Katarína Kostolná, SMER - SD	134
Valéria Tholtová, KSS	102
Václav Otiepk, SMER - SD	80

Percentuálna účasť na komunálnych voľbách v našej obci dosiahla **59,65%**.

Pokračovanie na str. 3

Zástupovaním starostu bol poverený RNDr. Dušan Dírer

Pokračovanie zo str. 2

výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov RNDr. Dušana Dírera, NOVA za predsedu a MVDr. Juraja Molčana, SMER –SD a Michal Ondrejka SNS za členov komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie starostu obce,

- podľa čl. 6 ods. 4 písm. b) smernice obce o vybavovaní sťažností Mariána Janigu za predsedu a Michala Ondrejku a Valériu Tulinskú za členov komisie na prešetrovanie sťažností, ktorá smeruje na hlavného kontrolóra obce pri výkone samosprávnej pôsobnosti obce,

- RNDr. Dušana Dírera za predsedu a Ing. Pavla Hlaváča a Mgr. Lubomíra Jančího za členov komisie životného prostredia a výstavby, lesného a vodného hospodárstva,

- Mgr. Lubomíra Jančího za predsedu a Ing. Pavla Hlaváča a MVDr. Molčana Juraj za členov komisie na ochranu verejného poriadku,

- Valériu Tulinskú za predsedu a Mariána Janigu a Michala Ondrejku za členov komisie sociálno-zdravotnej.

OZ obce Liptovská Štiavnica určuje v zmysle § 11 ods. 4 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 4 ods. 2 zákona č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov plat starostovi obce tak, že starostovi obce Liptovská Štiavnica Dušanovi Laukovi zvyšuje minimálny plat o 50 %.

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie poverenie starostu obce, ktorým starosta obce v zmysle § 13b ods. 1 a 2 zákona č. 369/1990 Zb.

D. Dírer po zložení sľubu poslanca prebral poverenie zástupovaním starostu obce

o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov poveril RNDr. Dušana Dírera poslanca obecného zastupiteľstva obce zástupovaním starostu obce.

Pokračovanie na str. 4

Postrehy starostu obce

Pod'akovanie bývalému zástupcovi starostu

Dušan Lauko

Ešte pár dní a je tu koniec roka 2014. V dnešnej mojej myšlienke chcem rozobrať tri postrehy, ktoré sa udiali koncom tohto roka.

Prvá myšlienka je o človeku, ktorý úzko spolupracoval s obcou viac ako 20 rokov. V mnohých prípadoch mi stál po boku ako starostovi v dobrom aj zlom. Ide o bývalého zástupcu starostu obce Ota Ondrejku. 15. novembra 2014 sa na území SR uskutočnili komunálne voľby. 50 dní pred ich uskutočnením bolo potrebné nahlísiť mená kandidátov, ktorí sa budú o post poslancov uchádzať. Priznám sa, že som zostal prekvapený, keď mi Oto oznámil, že vo svojom vnútri cíti, že je čas skončiť s komunálnou politikou. Oto je človek, ktorý pomáhal obci, či už ako zástupca starostu, ktorého robil 8 rokov, alebo poslanec OZ, ktorým bol viac ako 20 rokov. Bol takmer všade. Vedie futbalový klub, zapájal sa do vecí verejných, bol jedným z hlavných organizátorov Pretekov gazdovských koní, ale nechýbal ani pri organizovaní vecí cirkevných, či to už bola výstavba kostola, alebo zapojenie sa do spevokolu. Tento človek má obrovskú výhodu, že takmer nikdy nedokáže povedať človeku „nie“ a jeho aktivity a pomoc bola takmer 100%-ná. Touto cestou sa mu chcem poďakovať v mene svojom, ale aj v mene ostatných spoluobčanov za všetko, čo pre

obec a jej obyvateľov urobil. Svoje rozhodnutie nekandidovať určite dobre premyslel, no možno za štyri roky zhodnotí, zväzi a rozhodne sa obci pomáhať ďalej. Ak nie, milý Oto, do ďalších rokov Ti chceme popriať (okrem iného Oto toho roku oslávil 50 rokov svojho života) hodne zdravia, elánu a chuti do života, mnoho pracovných úspechov, ale hlavne radosť zo svojej rodiny a blízkych. Tento príbeh by bolo vhodné zapamätať si a uložiť si ho do pamäti tzv. zlatými písmenami.

Na záverečnom Zasadnutí Obecného zastupiteľstva v predchádzajúcom volebnom období

foto: D. Dírer

Druhou témou je udalosť, ktorú si treba zapamätať v pamäti ako tému písanú hrdzavými písmenami. Je hlboká noc z piatka 28. novembra na sobotu 29. novembra. Normálni občania spokojne odpočívajú a spia. Predpokladám, že skupina nie starých ľudí sa v tichosti vkráda do vonkajších

priestorov nášho kostola, pri ktorom je postavené lešenie. Lešenie tam stojí preto, lebo už dva týždne prebieha rekonštrukcia strechy. Zatekajúci šindel sa prekrýva medeným plechom. Medený plech je kvalitná krytina, ale aj lákadlo pre dlhoprstých. Teraz oslovujem vás, vážení dlhoprstí, či už ste miestni alebo cezpoľní, že toto je silná káva pre každého z nás. Je odvaha kradnúť osobné vlastníctvo, je odvaha kradnúť obecný majetok, ale odkazujem vám, že kradnúť z Božieho chrámu je jednak

nom dôsledku nič nebolo, lebo ste viac zničili ako odniesli, vám v budúcnosti určite bude zrátné. Poznám viaceré takého prípady, ktoré polícia nikdy nevyšetrila, ale vyriešil to niekto iný. Vás ostatných spoluobčanov chcem povzbudiť a povedať, že aj takéto veci k životu patria. Chcem veriť, že v jarných mesiacoch zdarne ukončíme rekonštrukciu strechy a podobný prípad sa v budúcnosti opakovať nebude.

Poslednou témou sú komunálne voľby. Voľby v našej obci boli bezproblémové a bez väčších emócií. Touto cestou chcem poďakovať aj mojej protikandidátke za slušnú predvolebnú kampaň. Kandidáti na poslancov OZ skončili v poradi o akom ste rozhodli vy – voliči. Možno tu vysloviť maličkú kritiku, že občania prejavili malý záujem o post poslancu OZ a to aj napriek tomu, že viacerých som oslovil. Poďakovanie patrí aj miestnej volebnej komisii za bezproblémový priebeh volieb počas celého volebného dňa. Osobne chcem všetkým vám poďakovať za prejavenú dôveru a teším sa na ďalšiu spoluprácu.

K prichádzajúcim vianočným a novoročným sviatkom vám chcem popriať spokojné prežitie najkrajších sviatkov roka v kruhu svojich blízkych, v Novom roku prajem hlavne hodne zdravia, síl do života a spokojnosť samých so sebou počas celého roka. ■

Miestne dane a poplatky za komunálny odpad zvýšené

Pokračovanie zo str. 3

Obecné zastupiteľstvo poveruje v zmysle § 12 ods. 2 prvá veta, ods. 3 tretia veta, ods. 5 tretia veta, ods. 6 tretia veta zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov RNDr. Dušana Dírera, poslanca obecného zastupiteľstva zvolávať a viesť zasadanie obecného zastupiteľstva.

OZ deleguje v zmysle § 25 ods. 1, ods. 4 a ods. 7 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších právnych predpisov Michala Ondrejku a Valériu Tulinskú poslancov obecného zastupiteľstva za členov Rady školy ZŠ.

OZ schválilo pracovný kalendár obecného zastupiteľstva na I. polrok 2015 – 22.1.2015, 26.3.2015, 21.5.2015, 2.7.2015.

VZN č. 1/2014 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Na základe novely zákona je potrebné zjednotiť príplatok za každé ďalšie nadzemné podlažie okrem prvého nadzemného podlažia na rovnakú sadzbu (u viacpodlažných budov). To znamená, že do roku 2014 mala obec pri rodinných domoch príplatok za ďalšie nadzemné podlažie 0,05 €/1m² a pri podnikateľoch 0,33 €/1m². Od roku 2015 má tento príplatok byť jednotný. Aby obec nebola strátová musela pristúpiť k zvýšeniu určitých sadzieb dane z nehnuteľností.

Zmeny nastali:

Pozemky:

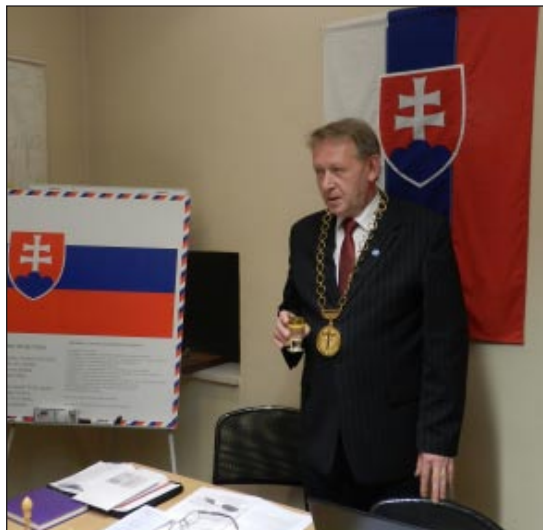
- orná pôda z 0,93% na 1,05%
- trvalé trávnaté porasty: z 0,93% na 1,05%
- lesné pozemky a rybníky: z 0,93% na 1,00%

Stavby:

- Rodinný dom (všetky ulice okrem Dreveníc a Kľučín): z 0,055 na 0,088 €/1m² – základné

podlažie

- Rodinný dom Kľučiny: z 0,088 na 0,10€/m² – základné podlažie
- U všetkých ostatných stavieb ostali sadzby nezmenené.

Slávnostný príhovor novozvoleného starostu obce

Zmena nastala aj v príplatkoch za ďalšie podlažie:

- Rodinný dom (všetky ulice okrem Dreveníc a Kľučín): z 0,05 na 0,07 €/m²
- Priemyselné stavby (všetky ulice okrem Dreveníc a Kľučín): z 0,33 na 0,07€/m²
- Stavby na ostatné podnikanie (všetky ulice okrem Dreveníc a Kľučín): z 0,33 na 0,07€/m²
- Rodinný dom (Kľučiny): z 0,08 na 0,07€/1m²
- Priemyselné stavby (Kľučiny): z 0,33 na 0,07€/m²
- Stavby na ostatné podnikanie (Kľučiny): z 0,33 na 0,07€/m²

Byty celá obec z 0,055 na 0,088€/1m²

Poslanci OZ schválili v tomto VZN aj zvýšenie poplatku za tuhý komunálny odpad na osobu a deň z doterajších 0,02508€ na **0,0329 €**. **Znamená to, že občan zaplatí paušál vo výške 12,-€/rok. Počet kuka nádob v tomto poplatku ostáva nezmenený.**

K zvýšeniu miestneho poplatku za komunálny odpad došlo z dôvodu, že obec dopláca na vývoz veľkoplošných kontajnerov približne 5000,-€ ročne.

Celé VZN je možné pozrieť si na stránke obce.

OZ schválilo VZN č. 2/2014 o určení miesta a čase zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky a VZN č. 3/2014 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťaťa materskej školy a dieťaťa školského zariadenia.

Úplné znenie aj týchto VZN je možné pozrieť si na stránke obce.

Rozpočet obce na roky 2015-2017

Pri schvaľovaní návrhu rozpočtu OZ prediskutovalo niekoľko okolností:

- Dr. Králiček - využitie Dielca, do budúcnosti riešiť ako vychádzkovú trasu. Starosta obce pripomenul, že územie je vo vlastníctve 40. súkromných osôb.
- Medokýš vo vyšnej časti obce je zanedbaný, starosta prisľúbil nápravu prostredníctvom UoZ.
- Dotácie z rozpočtu obce – TJ 14 000 €, PZ Salatín 400 €, Ev. zbor 400 €, Šachový klub 2000 €, Rím.-kat. 2250 €.
- Spoluúčasť 7 000 € na vodu a kanál Poza drevenice a Ponad ihrisko.

Podrobné členenie rozpočtu nájdete na webovej stránke obce.

Mikuláš - čo nám dáš?

Jana Kamhalová

Predzvešť najkrajších sviatkov v roku. Sviatkov rodiny, lásky, pohody a ...štedrosti. Aspoň také si ich predstavujeme. Obdarúvame blízkych a tešíme sa, keď sme obdarovaní.

Kde sa vlastne vzala tradícia „Mikuláš“? Prečo si deti v ten deň usilovne čistia čižmičky, aby dostali sladkú nádielku? Odpovede nájdeme, ak sa pozrieme do histórie.

Svätý Mikuláš z Mýry – biskup sa narodil okolo roku 270 pravdepodobne v Patare (dnešné južné Turecko). Mal bohatých rodičov, ale čoskoro umrel. Mikuláš používal zdedený majetok na dobročinné ciele. Z jeho života je známa le-

genda, ako dal nepozorovane trom chudobným sestrám peniaze na veno, aby sa mohli čestne vydať. Preto býva svätý Mikuláš často zobrazovaný s tromi zlatými hrudami, guľami, jablkami, či mešcami s peniazmi. Pravdepodobne z tejto legendy vznikol zvyk, že v noci pred sviatkom svätého Mikuláša sa dávajú deťom darčeky tak, aby to nikto nezbadal.

Mikuláš sa na čas utiahol do samoty a žil ako pustovník v Palestíne. Po čase sa vrátil do vlasti. Zastavil sa v meste Mýre, kde bol práve snem biskupov. Tí práve hľadali nového biskupa pre Mýru. Legenda hovorí, že za biskupa vysvätili toho, kto ráno prvý vkročil do kostola.

A bol to práve Mikuláš! Vykonal veľa dobrých skutkov: vzkriesil troch chlapcov, zázračne pomohol pri hladomore v Mýre a zachránil námorníkov, ktorým sa prevrátila loď.

Toľko legendy a história. V našej obci sa tiež uchováva pekná tradícia Mikuláša a nebolo tomu inak ani 5. decembra podvečer v kultúrnom dome. Deti zo základnej školy si pripravili program, tety z obecného úradu pripravili balíčky a Mikuláš mohol prísť a s ním aj neodmysliteľný čert a anjeli.

Deťom žiarili radosťou očka, keď v rúčkach zvierali sladkú nádielku od Mikuláša.

Na záver už len vyslovím jednu

prosbu- verím, že za nás všetkých. „Pomôž aj nám, svätý Mikuláš, nepozorovane konať dobro všade tam, kde je to potrebné.“

Foto: Juraj Dírera

Rozpočet obce na rok 2015

Bežné príjmy	EUR
Daňové príjmy z majetku (podielové dane a daň z nehnuteľností)	853 143
Daňové príjmy – za psa, TKO, ubytovanie a verejné priestranstvá	21 950
Nedaňové príjmy (prenájom pozemkov, budov, priestorov a objektov)	2 282
Nedaňové príjmy (administratívne poplatky, ŠKD, stravné, predaj tovarov a služieb)	4 910
Nedaňové príjmy – úrok z vkladov	100
Bežné granty a transfery – na ZŠ a dotácie na prenesený výkon štát. správy	110 000,20
Bežné granty a transfery – na menšie obecné služby	3 000
Spolu príjmy	995 385,20
Kapitálové príjmy	0
Príjmové finančné operácie (prevod prostriedkov z rezervného fondu)	130 000
Bežné výdavky	EUR
Výdavky verejnej správy	100 986,64
-prenesené kompetencie	1 389,64
- mzdy, príplatky a odmeny	57 650
- odvody do poisťovní	21 250
- tovary a služby	20 097
- spoločný stavebný úrad	600
Finančná oblasť	5 274
Transakcia verejného dlhu	1 300
Ochrana pred požiarimi (energie, materiál, údržba, dopravné a odmeny)	4 107
Cestná doprava	4 298
Nakladanie s odpadovými vodami	100
Nakladanie s odpadmi	21 300
Verejná zeleň	600
Rozvoj obce (mzda vodiča, materiál, dopravné traktor, nájom, dohody o prac. činnosti)	9 294
Menšie obecné služby - VPP	3 000
Verejné osvetlenie	12 620
Dotácie z rozpočtu obce	19 450
- TJ Družstevník	14 000
- Šachový klub Investspol	2 000
- Evanjelická cirkev a. v.	400
- Rímsko- katolícka cirkev	2 250
- Poľovnícke združenie Salatín	400
- Jednota dôchodcov	400
Rekreačné a športové služby (údržba viacúčelové ihrisko + údržba kosačky)	1 300
Knižnica	801
Kultúrny dom (energie, materiál, údržba budovy a odmena správcovi, akcie obce)	8 010
Ostatná kultúra (údržba MR, tlač To i To, koncesionárske poplatky)	3 110
Dom smútku a cintorín (energia, materiál, odmena správcovi, členské príspevky)	5 149
Základná škola	108 149
Mzdy a odvody	80 897
Energie, materiál a cestovné	8 460
Údržba, služby	18 792
ŠKD (mzdy, odvody vychovávateľke, materiál a stravovanie)	20 067
Školská jedáleň (mzdy, odvody a strava kuchárka a vedúca ŠJ, materiál)	13 247
Centrá voľného času, transfery súkromnej základnej umeleckej škol	593 485
Opatrovateľská služba (mzdy, odvody opatrovateľke, materiál a stravovanie)	6 475
Hmotná núdza (strava a školské pomôcky pre deti v HN)	185
Spolu výdavky	942 307,64
Kapitálové výdavky	170 000
- Stavebné úpravy ZŠ a prístavba MŠ	160 000
- projektová dokumentácia – voda, kanál Nad ihriskom	3 000
- spoluúčasť obce voda, kanál Poza drevenice + Močiar	7 000

Veselo je v školskom klube...

Jana Kohútová

Po tom, ako prázdniny ubehli ako voda, deti opäť zasadli do školských lavíc. Pribudli im povinnosti, stres a s tým súvisí aj menej času na hry a zábavu. No a práve na to je tu školský klub, aby mohli svoj voľný čas prežiť zmysluplne s partiou rovesníkov. Potrebujú sa "vybehať, vykričať a vyblázniť", aby tak uvoľnili nahromadenú energiu počas vyučovania. Náš školský dvor a ihrisko využívame ozaj naplno. Slniečna a teplá jeseň nám dopriala venovať sa futbalu, floorbalu, volejbalu. Dievčatá dávali prednosť naháňčkám, vybijanej a kresleniu kriedami na chodník. Oblúbeným miestom na vychádzky je medokýš s nádherným výhľadom až po Kriváň a tiež Vrchhora. Aby nevznikol dojem, že sa venujeme len telovýchovným aktivitám, spomeniem aj mapova-

nie významných budov a miest v obci. Deti si ich fotili, o každej si vypočuli základné informácie. V reály kreslili uhlíkom drevenú zvonnicu, tí šikovnejší si trúfli aj na kostol. Vyšli z toho naozaj pekné práce! V októbri

sme uskutočnili už tradičnú výstavu ovocia a zeleniny. Z donesenej "úrody" šikovné detské ruky tvorili rôzne zvieratká, strašidlá, autá ba aj helikoptéru. Jablčku sme sa venovali detailnejšie. Zobrazovali sme ho rôznymi výtvarnými technikami a najlepšie práce sme poslali do súťaže Netradičné jablko. Za ŠKD jablčka Ivanky Vrašťákovéj

Foto z archívu školy

(2.roč.) upletené z papierových ruličiek získali 3. miesto v kategórii kombinovaných techník. Nedá mi nespomenúť úspech prváčok Tamariky Belkovej a Sofie Baďovej pod vedením p. uč. Chlustovej. V kategórii

kresba a maľba v tej istej súťaži obsadili 1. a 2. miesto. ŠKD prispel svojou troškou aj do programu Dňa dôchodcov. Country tanec a cvičenie s kruhmi sme poctivo trénovali dokonca aj na školskom dvore v prestávkach medzi hrami. Posledné týždne sme už žili prípravami na Vianočný jarmoček. Pani vychovávateľky spolu s deťmi vyrábali

vianočné ozdoby, pozdravy, stromčeky, anjelikov a snehuliakov a ich predajom sme získali prostriedky na nákup nových hračiek do klubu. Veríme, že niektoré milé vecičky z jarmočku budú krášiť aj vaše sviatočne vyzdobené domácnosti.

Na záver chcem pochváliť moju kolegynku, novú p. vychovávateľku Michaelu Kačaljakovú, že sa nových výziev zhostila s elánom a tvorivosťou. Tým, že máme v ŠKD dve samostatné oddelenia, zlepšili sa nám podmienky na prácu s deťmi. Máme možnosť všetky činnosti prispôsobiť veku a záujmu detí (mladšie, staršie), viac priestoru (rozdelenie detí do dvoch tried) a vytvoriť im tak priestor na sebarealizáciu v pokojnejšom prostredí. ■

Voda, čo odtiekla, potečie znova

Renáta Cagalincová

Ešte pred letnými prázdninami som vypracovala projekt s environmentálnou tematikou s finančnou podporou Mondi SCP. Hlavným cieľom projektu bolo zvýšiť pozornosť žiakov na úsporu vody, význam vody pre všetky živé organizmy, využiteľnosť dažďovej vody. Získali sme žiadaných 1 600 €.

Sme škola, ktorá dlhodobou vedie žiakov k ochrane životného prostredia a učí žiakov ekologicky žiť. Environmentálna výchova je vyučovaná v rámci

všetkých predmetov, preto chceme, aby žiaci boli priamo v diani „nášho kolobehu vody“.

Chceme šetriť pitnou vodou, kde to je možné a kde sa najviac spotrebúva, a to priamo v budove školy. V týchto dňoch boli z financií projektu vymenené posledné staré a netesniace vodovodné batérie za pákové, kompletne boli nahradené staré toalety s nádržkami novými v chlapčenských záchodoch. Zakúpené boli filtračné kanvice na vodu do každej triedy a jedálne. Žiaci budú mať kvalitnú

vodu na pitie k dispozícii počas vyučovania v rámci pitného režimu, čím zlepšíme povedomie o vode a jej účinkoch na ľudský organizmus.

Ďalším našim cieľom je využiť odtečenú dažďovú vodu zo strechy školy a to tak, že zo zakúpených záchytných nádrží bude touto vodou zavlažovaná novovzniknutá bylinková záhradka z prírodného andezitu, ktorú budú žiaci využívať vo vyučovacom procese – budú sa o záhradku starať, spoznávať liečivé byliny a ich blahodárne

účinky. Využitie rastlín bude i v školskej kuchyni. Voda bude slúžiť aj na starostlivosť o interiérové kvety. Súčasťou záhradky bude informačná tabuľa so zoznamom pestovaných rastlín a malých drevín v areáli školy. Do jarného vybudovanie chceme zapojiť i rodičov žiakov. Na bioodpad z kuchyne a zo záhradky sú pripravené dva kompostéry.

Časť projektu je teda už zrealizovaná. Zostáva nám už len počkať si na jar a dotiahnuť náš projekt do úspešného konca. ■

Deti sa veľa dozvedeli, chýbala iba ochutnávka medu

Zuzana Chlustová

Správa Národného parku Nízke Tatry každoročne ponúka pre školy pestrý výber ekovýchovných programov. Naša škola túto možnosť využila a 14. novembra si žiaci vypočuli hneď dve prednášky na témy - Živočíchy Nízkych Tatier a Zo života včiel.

Pracovník NAPANTu tieto témy žiakom priblížil formou

prezentácií. Dozvedeli sa veľa zaujímavostí zo života našich chránených druhov zvierat (medveď, vlk, svišť, kamzík, rys, orol, výr, sova, netopier...). Videli obrázky, počúvali zvuky, porovnávali stopy a mali možnosť prezrieť si aj ukážky preparátov niektorých zvierat.

V druhej prezentácii im bol priblížený život včiel. Získali in-

formácie o tom, prečo sú včely také užitočné, čo nám dávajú, ako usilovne pracujú, prečo ich musíme chrániť, čo všetko je úlohou včelára a detailne si prezreli aj prinesený úl. Chýbala už len ochutnávka sladkého medu (možno nabudúce).

Obidve prednášky boli veľmi zaujímavé, dobre pripravené, pútavo odprezentované a určite

treba oceniť aj to, že program bol prispôsobený vekovej skupine našich žiakov. ■

Niekde sa stala chyba

Ladislav Slanicay

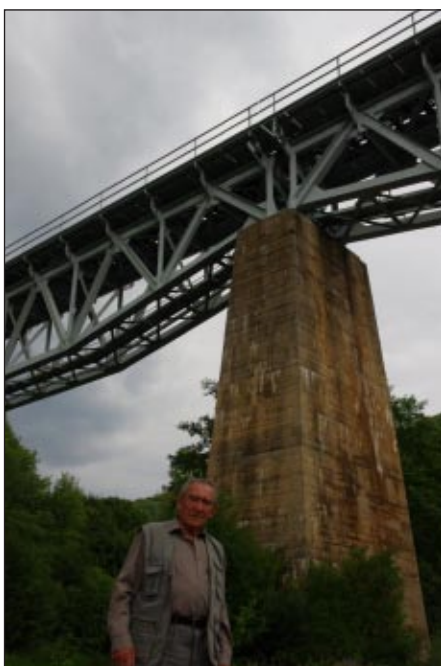
Možno si viacerí povedia, že v tomto predvianočnom čase mohol vybrať aj inú, vhodnejšiu tému, pre článok v našich obecných novinách. Advent – predvianočné obdobie, tomu kto chce zamyslieť sa nad súčasným životom, dáva mnohé príležitosti, porovnávať ho prípadne s minulosťou, tešiť sa, i z nostalgiou spomínať. Sú to udalosti, ktoré v našom živote svietia ako maják za tmy pred útesom, udalostí, ktoré sú ponaučením i výstrahou, že by sa viac v našom živote nemali opakovať.

Povedal som si, že sa pravdepodobne viaceré články budú v tomto predvianočnom čase venovať udalostiam z pred 2000 rokov. Tým udalostiam, ktoré si pripomína celý kresťanský svet. Tak som sa rozhodol pre zmenu.

Je nás asi veľmi málo, čo nám vyhovuje jednotvárnosť a väčšina privíta občasnú zmenu.

V kruhu rodiny som často spomínal na časy, keď som sa ako brigádnik zúčastnil stavby Trate mládeže. Raz mi vnučka ponúkla, že ma zvezie autom po tej trase, Hronská Dúbrava – Banská Štiavnica, pre oživenie spomienok. Nedávno, bolo to 30. novembra, RTVS i STV

našli priestor i čas a uviedli krátky šot, že si pripomíname 65 rokov od uvedenia trate mládeže do prevádzky. Tak som sa teda rozhodol, že bude vhodné tú trasu po 65 rokoch absolvovať. Priznám sa, že v Hronskej Dúbrave, by som ja, ako šofér, už dnes zablúdil, keby som hľa-

Pri novom viadukte...

Foto so súkromného archívu

dal odbočku na Banskú Štiavnicu. Uplynulé roky tam urobili podstatné zmeny, hlavne v prípade rýchlostnej cesty – R1. Ale ponuka bola lákavá. Tak ideme aj v spomienkach. Kozelník! Dedina po pravej strane cestičky, kde vtedy mal sídlo hlavný štáb Trate mládeže. Spomínam,

že vedúci tam vtedy bol Miro Toman. Cestička sa kľukatí, tá dosiaľ nezmenila trasy, až na to, čo je tam už nové. Prechádzame popod oceľovú konštrukciu viaduktu. Listujem v pamäti, tu v prírode za tie roky, podstatné zmeny nenastali. Až Banská Belá. Tam dole, na tej lúke,

sme mali nocľaháreň – ubytovňu. Tam vyššie, na kopčeku, kde dnes „ešte“ stojí železničná stanica Banská Belá, tam za nášho turnusu prebiehal podstatný rozsah stavebných prác. Pracovalo sa na záreze v skale, kde mala byť postavená budova stanice. Osobne som „hrýzol“ tú skalu, kde stanica stojí. Lopatovali sme, nakladali „banvágľe“ kameňom a sutinami, aby sme ich dopravili po provizórnych koľajniciach na násyp ku viaduktu. Odmena za prácu? Skromná strava, nemali

sme nároky, lebo sme vedeli, že vykradnutá republika a vojnou zmračená na viacej nemá. Vedeli sme, že len to budeme mať, čo si v republike vytvoríme sami. Sami, statočnou prácou, bez mimoriadnych nárokov na odmeny.

Budova železničnej stanice i trať stále stojí. Stojí, nevyužitá, a treba vidieť a vedieť v akom stave! Tam kde boli okná a dvere, sú len diery v stenách, koľaje zarastené trávou, zjavne nepoužívané. Ilúzie nabok! Apokalypsa! Všetko to po snahe a úsilí tisícov nadšencov z radov mladých ľudí.

Dnes možno len povedať, že niekde sa stala chyba! Omyl! Ale priznať si to, na to je treba mať aj chrbtovú kosť aj charakter, a ten ako vieme, mnohým chýba. Po tom, čo som videl, keď som sa v spomienkach vracal do čias z pred 65 rokov, som si často dával otázku. Len tak sám sebe: „Čo sa vlastne stalo, a stať sa nemalo, že sa to tak všetko zopsulo“ (prepáčte za výraz, ak vám nevyhovuje). Mottom výstavby trate mládeže bolo: Tam na trati sa buduje nielen nová železnica, tam sa tvorí aj nový človek, akého potrebuje naša socialistická spoločnosť, človek, s novým postojom k práci!

Prečo sú dnes stavby mládeže v takom stave, v akom sú? Zničené! Ako hodnoty pre národ nepoužiteľné.

Skutočnosť je však taká! Škoda! Škoda, že nadšenie z našich čias vybledlo a nahradili ho záujmy novej generácie, záujmy ktoré nám vtedy boli úplne cudzie. ■

Spoved' správcu Vŕsechsvätského kostolíka

Tomáš Pastucha

Nemusím dlho uvažovať nad tým, o ktorom chráme budem v tejto eseji písať.

Hoci som navštívil mnoho kostolov, je tu jeden, ktorý navštevujem pravidelne. Je jediným kostolom, kde som sa dostal do každej miestnosti, ktorého každý detail si viem v mysli vybaviť, a predsa ho stále nepoznám.

Je to Kostol Všetkých svätých v Ludrovej – Kúte. Nespomeniem si, kedy som tento chrám prvýkrát videl, no ten moment si pamätám.

Prechádzal som neskoro večer so známymi cestou z Ružomberka do Štiavnice. Cestu osvetľovali len reflektory auta. Bolo vidieť len vozovku a aleju ovocných stromov na jej okraji.

Odrazu sa v diaľke objavil ošarpaný kostol, ktorý len matne vystupoval z hmly. Mój prvý dojem z kostola bol desivý. A na dlhú dobu mi tento dojem ostal. Ešte ho umocňovali strašidelné príbehy o ňom, o ktorých som sa po-

Pohľad na kostol od západu

foto: D. Dírer

stupne dozvedal.

Zmena o 180 stupňov prišla až v roku 2009. Vtedy som kostol navštívil prvýkrát. Možno to vyznie smiešne, ale pre mňa sa vtedy desivé miesto zmenilo na tajomný skvost. Chatrne osvetlený kostol ukrýval poklad v podobe stredovekých nástenných malieb. Mój vzťah s kostolom ešte umocnil pán Vandák, ktorý v tom čase robil v kostole správcu. S pánom Vandákom som sa dokázal celé hodiny rozprávať, niekoľkokrát som ho navštívil v kostole. Téma rozhorov bola vždy tá istá – kostol.

Jeho zanietenie a nadšenie pre kostol bolo fascinujúce.

Ďalším dôležitým momentom bol nápad môjho otca, aby sme spoločne – otec a syn, spravili papierovú maketu kostola. Hneď som súhlasil, aj keď som

Kostol Všetkých svätých na Kúte

foto: D. Dírer

nevedel, čo to bude obnášať. No podarilo sa, maketu sme po trinástich mesiacoch dokončili. Pri meraní kostola, jeho fotografovaní a následnom prekresľovaní som spoznal jeho rozmery, dostal som sa do každej miestnosti. Myslel som, že ma kostol už ničím neprekvapí. Mýlil som sa.

Predminulé leto som získal svoju prvú brigádu. Stal som sa sprievodcom práve v tomto kostolíku. I keď ma zo začiatku desilo, že takýto skvost dajú na starosť práve mne, musel som si okrem toho našťudovať sprievodné slovo, naučiť sa správne vydávať vstupné, správne pozamykať a správne všetko dôležité evidovať. Pre

naučenie sa zodpovednosti doslova skúška ohňom. No zvykol som si.

Pri sprevádzaní turistov však zisťujem, aký malý „výťah“ je sprievodné slovo. Laici, ktorí často krát chcú silou mocou dokázať prítomnosť templárov, či tajnej chodby, dokážu prísť s pomerne logickými dôkazmi.

Prekvapiť ma dokážu aj fresky. Fakty o nich som sa už síce naučil, no keď ich sám nanovo objavujem, je to úžasný pocit. Či už návštevu kostola v Ponikách, ktorého fresky majú údajne rovnakého autora ako ludrovské, alebo vyzozorovaním prekryvujúcich sa vrstiev fresiek, alebo čímkolvek iným. Som si istý, že dodnes nám väčšina poznatkov o kostole ostáva skrytá.

A čo je na tomto kostole pre mňa najúžasnejším pocitom? Otváranie dverí.

Keď odomykám kostol, počujem cez dvere, ako sa stará hlučná zámka ozýva v poloprázdnom kostole. Pri otváraní dverí ma ovanie chladný vzduch a zazriem v prítmí triumfálny oblúk ozdobený freskami. To je pre mňa vždy silný zážitok.

Majme VIANOCE trebárs každý deň

Renáta Cagalincová

Patria medzi najkrajšie sviatky v roku. Rodina sa po dlhšej dobe stretne, spolu sa radujú a oslavujú. Všetci sú šťastní. No eufória zmizne vtedy, keď príde január a je čas ísť do práce. A život ľudí sa opäť vracia do tých istých, zabehnutých koľají. Nie je to smiešne? Myslím tak, že človek si cez sviatky

uvedomuje aké sú vzťahy v rodine dôležité možno viac ako inokedy. Vtedy jediný deň v roku, na Štedrý večer, sú všetci k sebe milí a vlúdni. Prečo ale takí nie sú celý rok? Veď keď niekoho mám rada, tak mu to poviem, alebo ho popripade obdarujem. Napríklad, keď má narodeniny, meniny, alebo len tak, pre radosť. Nečakám predsa na Štedrý večer, kým vytiah-

nem nejaký darček! Hráme sa, že sme k sebe dobrí, ale sme naozaj takí? Nepretvarujeme sa? A keď sviatky pominú, tak aj to dobro, čo je v nás, občas odíde preč, naše predsavzatia do nového roka sa rozplynú tak rýchlo, ako sme ich ešte deň predtým vyslovili. A sme zase takí, ako predtým. Ženieme sa za kariérou, drieme v práci od rána do večera, aby

sme zarábali viac a mali viac. A máme skutočne viac? Podľa mňa nie, lebo si nevážime, čo máme a prichádzame potom o to! Netešíme sa z toho, lebo to, čo máme, nechceme, a to čo chceme, ešte nemáme. Akoby sme žili v dvoch časových pásmach. Prenasleduje nás MINULOSŤ A BUDÚCNOSŤ a nežijeme v PRÍTOMNOSTI!

Aj Vianoce sú už „in“

Katarína Kačalková

Čo všetko sa nám spája so slovom Vianoce? Čo by ste dokázali vymenovať, aké prívlastky by ste vedeli dať Vianociam? Tak skúsme niektoré:

- **pokojné Vianoce** – na niekoľko dní prestane zhon, stres, uponáhlané kroky sa zmenia na pokojné prechádzky, začneme si želať, aby čas plynul pomalšie a častejšie nám príde na myseľ – postoj chvíľa, aká si krásna!

- **radostné Vianoce** – aj na zamračenej tvári sa objaví aspoň na krátky čas úsmev, radosť z toho, že rodina je spolu, radosť z toho, že prišlo na svet Dieťa, radosť z rozžiarených detských očí a také obyčajné vnútorné potešenie, že je všetko tak, ako má byť.

- **biele Vianoce** – aký je to nádherný pohľad, keď krajinu prikryje biela perina, keď poletujúce vločky vyvolávajú v nás úžas a dávnominulé spomienky. Keď oprášime sánky a pohľadáme najbližší kopec, keď je povolený sneh za golierom a celkom premočené oteplovačky.

- **Vianoce starej mamy** – nikdy nikde nemôže byť taká atmosféra Vianoc, akú dokáže vyčariť izba starej mamy, obyčajný stromček, ozdobený obyčajnými ozdobami, na stole oriešok a rozpolené jablčko a

jemne znejúca Tichá noc. Nikdy, nikde a nikto nepoloží drobný a skromný darček pod stromček s takou láskou, ako to vie urobiť stará mama, nikdy a nikto neporozpráva vianočnú rozprávku tak, ako to urobí stará mama, žiadny koláčik nechutí lepšie, ako ten „tajne“ ulovený z nádhernej smaltovanej misky, prikrytej vyšivávaným obrúskom.

- **voňavé Vianoce** – poznáte lahodnejšie pohladenie čuchu, než to, ktoré dokážu urobiť pravé vanilkové rožky, kokosové labky, či kolieska zliepané tým najúžasnejším domácim ríbezľovým lekvárom? Poznáte ten pocit, keď otvoríte dvere a ovanie vás čosi, čo neviete pomenovať, len slastne poviete: jéééj... tu už prišli Vianoce!

- **štedré Vianoce** – to sú Vianoce, kedy hoci s maličkosťou a s drobnosťou ale s láskou chceme potešiť každého blízkeho, keď nám obdarovanie spôsobuje snáď väčšiu radosť ako byť obdarovaný.

- **požehnané Vianoce** – to sú Vianoce, keď sa Božie Dieťa okrem Betlehemu narodí v našom srdci, keď si upraceme vo svedomí, uznáme všetko, čo bolo zlé a vrúcne zatúžime byť lepší.

Ale ku všetkým týmto nádherným prívlastkom Vianoc som zachytila aj iný – „in“

Vianoce! Rozmýšľam, dumám, aké to asi majú byť tie „in“ Vianoce. Akosi mi dochádzajú slová, keby som chcela opísať význam „in“ Vianoc. Súdiac podľa toho prívlastku, opýtala som sa výrazne mladších ročníkov, čo im ako prvé napadne, keď poviem, že tohtoročné Vianoce budú „in“? A čuduj sa svete, bez problémov som dostala tieto odpovede:

No to sú také super Vianoce, keď máš kopy darčiekov, perfektný stromček – tento rok by mal byť trendom vraj najmä biely, najlepšie ozdobený iba bielymi LEDkovými svetielkami. A trendy sú aj ručne vyrábané ozdoby. To sú Vianoce, kedy máš kopy času byť na NETe, keď dostaneš od operátorov všelijaké bonusy a voláš zadarmo, keď ideš večer do perfektne vyzdobeného mesta, keď sa poriadne naješ skvelých rezňov a fajných koláčov a môžeš sa vyspať dosýta, keď v Telke konečne dávajú niečo poriadne...

Aha... No poviem pravdu, že nič z toho ma nejako výrazne nenadchlo. Ja nechcem mať „in“ Vianoce! Ja chcem mať tie pokojné, radostné, biele, voňavé, štedré, Vianoce starej mamy a hlavne POŽEHNANÉ! Také ich zo srdca želim všetkým Vám, milí čitatelia!

Nádielka vianočného pradávna

Katarína Pastuchová

Vianoce kypia vôňami, pichlavým kúzлом ihličia, tešením, nedočkavosťou a prekvapením.

Aby sme ich nevníмали možno až príliš súčasne s nošou pozlátok, okoreňme ich pradávnom: pripomeňme si históriu vianočných sviatkov.

Vianoce pochádzajú z nemeckého slova Weih-nach-ten, staročesky wá-nochten, výraz sa časom zjednotil podľa paralely veľko-noce a via-noce. Naším susedom v Čechách sa vlúdlil názov Vianoce z ich slova „vánice“.

Nič nemení (ani pomenovanie) na fakte, že zimný slnovrat začína medzi 22. a 24. decembrom. K určeniu okam-

žiku smerovania zemskej osi od obratníka Kozorožca späť k obratníku Raka používali prehistorické národy napríklad koly, stromoradie, kamenné stavby... boli s c h o p n í o d h a d n ú t ť o k a m ž i k „ n á v r a t u Slnka“ s odchýlkou 30 sekúnd.

P r e t o ž e v p o m e r n e v y s p e l o m s t r e d o v e k u ľudia presne neurčili dátum Ježišovho narodenia, bol stanovený na deň zimného slnovratu. Kresťanský spasiteľ sa teda rodí vo chvíli, keď všetky európske pohanské národy

preukázateľne zaznamenávajú návrat Slnka.

Oslava Vianoc ako príchod Krista sa ustálila pred rokom 800 nášho letopočtu. Najstar-

šia správa o vianočných zábavách u nás pochádza z roku 1357, teda z dob vlády Karla IV.

Slovo „koleda“ zasa pochádza z latinského výrazu calendae, čím už starí Rimania vinšovali šťastie a radosť priateľom a susedom začiatkom každého mesiaca. Kresťanské koledy sa viazali k Novému roku, res-

pektíve k Vianociam, a väčšinou boli prednášané na sv. Štefana. Pôvodne koledovali univerzitní študenti, potom žiaci mestských škôl, nakoniec dedinská chasa.

Rozprávanie o betlehemskej hviezde nájdeme už v 1. storočí n. l. v biblických evanjeliách, ale namaľovaná bola po prvýkrát až v roku 1301 jedným z najvýznamnejších európskych maliarov, Giottemdi-Bondone, ktorý býval pôvodne pastierom oviec. Námet sa hlavne v krajinách Stredomoria rýchlo ujal a betlehemskej hviezdy – vlasatice s anjelom uprostred i bez neho utešene pribúdali na kláštorných freskách.

Spracované z etnografického textu.

Naše putovanie po východe Slovenska

Anna Klimčíková

ZO Jednoty dôchodcov Slovenska v Liptovskej Štiavnicí spolu s obecným zastupiteľstvom obce zorganizovali koncom septembra 2014 pre členov a ostatných občā-

nov obce zájazd do Košíc a Levoče. Volné miesta v autobuse doplnili členovia JDS zo Štiavničky a Ivachnovej. Spolu sme vytvorili dobrú a veselú partiu. So sprievodkyňou z Mestského informačného cen-

tra sme prešli historické pamiatky Košíc. Navštívili sme Dóm sv. Alžbety – Perlu Gotickej cesty, kde nám podala podrobný výklad o jednotlivých častiach Dómu, o fázach jeho stavby, hlavnom oltári sv. Alžbety, ktorý predstavuje vrchol neskorogotického maliarstva. Niektorí účastníci vyšli schodmi na vyhliadku veže Dómu, odkiaľ mali krásny výhľad na mesto. Zastavili sme sa aj v Kaplnke sv. Michala postavenej podľa vzoru relikviárovej kaplnky Sainte Chapelle v Paríži, na trvalú úschovu košických relikvií Svätej krvi. Z Dómu sv. Alžbety sme pokračovali popri Urbanovej veži, spievajúcej fontáne, ktorej čaro spočíva v tom, že synchronne reaguje na vlastnú hudbu, na zvonkohru, ale aj na živú hudbu znejúcu zo Štátneho divadla, ktoré sme si tiež so záujmom pozreli. Ďalej sme sa zastavili v Dominikánskom kostole a pri Žobrákovom dome.

Mali sme možnosť prežiť atmosféru priprav mesta na jubilejný Medzinárodný maratón mieru, pristavili sme sa a pofotili pri pamätníku MMM.

Cestou späť sme si urobili zastávku v Levoči, prešli sme historické centrum s návštevným Chrámom sv. Jakuba so svetoznámym oltárom Majstra Pavla z Levoče. Pozreli sme si Dom Majstra Pavla, kde sme sa podrobne oboznámili s jeho životom a dielom.

Pre mnohých účastníkov bola vzácna účasť na svätej omši v barokovom kostole sv. Ducha minoritov a po nej stretnutie s vdp. Mikulášom Kráľom rodákom z Hrboltovej a spolužiakom zo základnej školy niektorých našich občanov.

S dobrými pocitmi a peknými zážitkami sme sa v dobrej nálade so spevom a sprievodom harmoniky vrátili šťastne domov. ■

Spoločná fotografia pri Súsoší Immaculata - Morový stĺp
Foto z archívu JDS

Šťastné a veselé...

Edita Haluzová

Vianočným sviatkom, ako všetci vieme, predchádza čas adventu. Je to čas, keď sa viac zamýšľame a spomínáme si na Vianoce svojho detstva s koledami, štipľavým mrazom a vŕzgajúcim snehom pod nohami, vôňou ihličia a vianočného pečiva. Mal by to byť i čas pôstu, ale my ľudia sme si ho trochu „vylepšili“ a na Slovensku zavládol fenomén - čas adventný, čas kapustnicový. Vo firmách, väčších aj menších, ale aj v rôznych spolkoch a organizáciách, využívajú tento predvianočný čas na to, aby sa nielen naháňali za darčekom a nákupmi, ale aby sa aj trochu zastavili a stretli sa so svojimi kolegami, známymi, či priateľmi pri kapustnici.

Ako každý rok, tak aj tento decembrový čas sa spolu schádzali ľudia s telesným postihnutím, či

členovia Jednoty dôchodcov.

SZTP Ružičky je zväzom telesne postihnutých detí v Ružomberku. Má 17 členov a ich starostlivé mamy a výbor na čele s predsedníčkou pani Krišandovou im pripravili mikulášske posedenie u členov baptistickej cirkvi, ktorí sa postarali o program a od Mikuláša dostali darčeky. Taktiež sa schádzali v tvorivých dielňach, kde sa na Vianoce pripravovali pečením medovníkov, prípravou svietnikov, venčekov a iných vianočných ozdôb. Aj seniory sa vo svojom klube schádzali pri kapustnici a spríjemňovali si tak čakanie na vianočné sviatky. Členovia SZTP sa pri tohoročnom posedení rozhodli aj pre posedenie s jubilujúcimi členmi a tak dostala táto aktivita sviatočný nádych. Na sviatok sv. Lucie sa v Klube dôchodcov na Riadku zišlo 40 členov

a hostí, z toho bolo 9 jubilantov. Pri sviatočne prestretom stole s výbornou kapustnicou a občerstvením oslovil prítomných aj novozvolený primátor mesta MUDr. Igor Čombor, poprial im veľa zdravia a vianočnej pohody a jubilantom odovzdal malé darčeky. Vo vedení OC SZTP sa udiali personálne zmeny a v tajnom hlasovaní bola za nového predsedu OC zvolená pani Edit Haluzová. Pri tejto príležitosti ju v novej funkcii predstavil predseda ZO p. Binder. Predsedníčka p. Haluzová poďakovala za vyslovenú dôveru a všetkým zúčastneným poprialala veľa lásky, vianočnej pohody a relatívne dobrého zdravotného stavu. Odmenou pre výbor SZTP bola spokojnosť a dobrá nálada zúčastnených členov, ktorí mohli pár chvíľ stráviť bez toho, aby museli myslieť na svoje postihnutie.

Jedna naša nová členka mi pri rozhovore povedala, že je rada, že ju do našej organizácie priateľka prihlásila a konečne sa bude mať s kým porozprávať a stretnúť, keďže žije sama, ťažko svoju samotu znáša a konečne sa bude môcť tešiť na stretnutie s podobne postihnutými ľuďmi. Ako som už povedala, vianočné sviatky by nemali byť len o zhone a kope darčekom, ale najkrajším darčekom by mal byť, pre každého z nás, čas strávený v kruhu rodiny v pohode a láske.

Preto si dovoľujem **všetkým čitateľom To i to zaželať pozhnané a láskyplné vianočné obdobie**, nech sa viac navzájom dokážete počúvať a aj dávať pozornosti, lásky a pekných ľudských slov, nech do Nového roku vykročíte tou správnou nohou a nech sa vám po celý rok čo najviac darí. ■

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

Evidované na MK SR pod ev. č. EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko.

Vydáva obec Liptovská Štiavnica jedenkrát štvrtročne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, IČO 00 315 427,

web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov. Uzavierka príspevkov nasledujúceho čísla: 8. 3. 2015.